

การประชาสัมพันธ์เพื่อการสร้างความสัมพันธ์อันดีสู่องค์กรท้องถิ่นในการจัดการศึกษา
PUBLIC RELATIONS FOR BUILDING GOOD RELATIONS WITH LOCAL ORGANIZATIONS IN
EDUCATION MANAGEMENT

อัญธิดากรณ์ ไชยศิริรินทร์

บทคัดย่อ

การประชาสัมพันธ์เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน องค์กร และกลุ่ม ประชาชนบุคคลในท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้าใจอันถูกต้อง ในอันที่จะสร้างความเชื่อถือ ศรัทธา และ ความร่วมมือ ตลอดจนความสัมพันธ์อันดี ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย งานประชาสัมพันธ์เป็นงานสื่อสัมพันธ์ที่มีความสำคัญ และเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง มีระบบงานที่ซับซ้อนแต่งานประชาสัมพันธ์จะช่วยส่งเสริมลักษณะความเป็นผู้นำขององค์กรและบุคคล ทั้งยังช่วยให้เกิดความเข้าใจ ความร่วมมือทั้งจากพนักงานภายในและจากประชาชนภายนอกด้วย นับว่างานประชาสัมพันธ์มีคุณค่าต่อสถาบันต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์เป็นศาสตร์และศิลป์ ของหน่วยงานในการสื่อสาร แนวคิด นโยบาย กิจกรรม ข้อมูล ข่าวสารเผยแพร่เรื่องราวให้ประชาชนทราบ และเมื่อประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ในการดำเนินงานแล้ว ก็จะทำให้การสนับสนุน โดยเฉพาะกลยุทธ์การพัฒนาการประชาสัมพันธ์ คือ ส่วนสำคัญในการยกระดับขององค์กร บุคลากร ตลอดจนประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับทราบข้อมูล ความเคลื่อนไหวต่างๆ ของหน่วยงาน ส่งผลให้เกิดความรู้สึกที่ดีมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะเป็นการช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดี สร้างชื่อเสียงและสร้างศรัทธา ส่งผลให้การดำเนินงานขององค์กร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับท้องถิ่นช่วยให้โรงเรียนและท้องถิ่นเกิดความเข้าใจอันดี ต่อกัน ช่วยลดปัญหาความขัดแย้ง และช่วยให้เกิดความร่วมมืออันดีต่อกัน

คำสำคัญ : การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความสัมพันธ์

Abstract

Public relations is a communication between departments, organizations and groups of people in the local area. In order to create a correct understanding In order to build trust, faith and cooperation, as well as good relationships Which will help the operation achieve its goals Public relations is an important media relations job. And is a work that has a wide scope There is a complex system but public relations helps to promote the leadership of organizations and individuals. Also helps to understand Cooperation from both internal and external employees too Considered that public relations is valuable to various institutions. Is science and art Of agencies in communicating concepts, policies, activities, information, disseminating stories to the public And when the public has acknowledged the operation Will support Especially the public relations development strategy is an important part of raising the level of the organization, personnel, as well as people in the area to be informed. The movement of the agency results in a good feeling there. Participate in various activities Which will help create a good image Build reputation and build faith, resulting in the operation of the organization. Creating good relationships between schools and local areas

helps the schools and local to have a better understanding of each other, helping to reduce conflicts. And helping to create good cooperation with each other

Keyword: Public relations to build relationships

บทนำ

ในการจัดการบริหารการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มี แผนและกระทำต่อเนื่องที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนโดยใช้ กระบวนการสองทาง (Two-way Process) คือ สถานศึกษาเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับเกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสารความเคลื่อนไหว ตลอดจนแนวความคิดต่าง ๆ ด้วย บ้าน วัด โรงเรียน คือสามเสาหลักที่คู่สังคมไทยซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่เกื้อกูล ประเทศไทยมายาวนาน การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านมาก็ยึดหลักการนี้มาโดย ตลอด เพราะทั้งบ้าน และวัด ชุมชนท้องถิ่นโดยรวมแล้วก็คือชุมชนที่แวดล้อมโรงเรียนนั่นเอง โดยความจริงที่ยอมรับกัน โดยทั่วไป คือ “โรงเรียนกับชุมชนท้องถิ่นเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้” การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทั้ง 2 ฝ่าย คือสถานศึกษาได้หลังจากชุมชนมาช่วยในการจัดการศึกษาและชุมชนได้ การศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึง เป็น ความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ช่วยให้ทราบความเคลื่อนไหวหรือความ เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับทั้งสองฝ่าย ช่วยลดและแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกัน และช่วยให้เกิดการ มี ส่วนร่วมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย คือ ประโยชน์กับโรงเรียนและประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น แม้ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นที่ยอมรับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานของ โรงเรียน แต่ดูเหมือนองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าวกลับมีผู้กล่าวถึงน้อยลง บทความนี้จึงเป็นสิ่งที่ผู้เขียนพยายาม ประมวล หลักการแนวความคิดต่าง ๆ เพื่อเสนอเป็นแนวทางที่จะนำมาใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนได้ต่อไปเนื่องจากโรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่อยู่คู่กันในโครงสร้างสังคม ปัจจุบัน การมีความสัมพันธ์ที่ดี ต่อกันย่อมช่วยให้ทั้งสององค์กรอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขและเอื้อประโยชน์ซึ่ง กันและกัน เนื่องจาก โรงเรียนและชุมชนท้องถิ่นต่างมีบทบาทหน้าที่ของตนเองและต่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และบางครั้งอาจเกิด ความขัดแย้งขึ้นได้ การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันย่อมช่วยให้ แก้ปัญหาความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม และเป็นประโยชน์กับทั้งสองฝ่าย โดยปัจจุบันโรงเรียนต้องการการมีส่วนร่วมจากชุมชนอย่างมาก และไม่ใช่ว่าเพียงการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนด้านทรัพยากรเหมือนในอดีตเท่านั้น แต่โรงเรียนต้องการให้ตัวแทนชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ทั้งด้านการวางแผน การพัฒนาหลักสูตร การร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียน การบอกความต้องการของชุมชน ฯลฯ ขณะเดียวกันชุมชนก็ต้องการความช่วยเหลือสนับสนุนด้านวิชาการโดย โรงเรียนคือแหล่งวิชาการของชุมชนท้องถิ่น เป็นศูนย์ประสานงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานอื่น ๆ รวมถึงการ ให้บริการ สถานที่และวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชนท้องถิ่น ดังนั้นการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันย่อมช่วยให้ทั้งสอง องค์กรมีส่วนร่วมสนับสนุนซึ่งกันและกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นการพัฒนาความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับ ชุมชน อาจมีขั้นตอนและวิธีการแตกต่างกันตามสภาพและ บริบทของโรงเรียนกับชุมชนนั้น ๆ การ ประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ว่า คือ การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจ อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่นอันจะช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงานได้สะดวกยิ่งขึ้นในการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเกิดขึ้นมาเนื่องจากโรงเรียนกับชุมชนมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้อง สร้างความสัมพันธ์กัน เพราะโรงเรียนเป็นสถาบัน พัฒนาคณะเพื่อดำรงชีวิตที่ดีในชุมชน และโรงเรียนยังเป็นส่วน หนึ่งของชุมชนด้วย โรงเรียนกับ ชุมชนจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และความจำเป็นในการสร้าง

ความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนนั้นมีหลายประการด้วยกันการศึกษาในโรงเรียนสัมพันธ์กับ บุคคลในชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทำให้ครูกับผู้บริหารและประชาชนมีความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มคนที่เป็นปัญหาต่อการศึกษา เพื่อปรับปรุงหลักสูตร และการเรียนการสอนตามความต้องการของชุมชน เพื่อใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์ทำให้โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจชุมชนดี โรงเรียนเป็นแหล่งคัดเลือกคนให้ชุมชน โรงเรียนเป็น แหล่งพัฒนาคนในชุมชน โรงเรียนเป็นแหล่งรวมสาขาวิชาต่าง ๆ โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอด วัฒนธรรม โรงเรียนเป็นศูนย์อบรมของชุมชน และโรงเรียนกับชุมชนมีจุดหมายเดียวกัน

สมรักษ์ เย็นแจ่ม (2550) กล่าวว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้าน ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะแสดงออกมาในลักษณะของ การพูด การเขียน การปฏิบัติโดยอาศัยพื้นฐานประสบการณ์ในการเรียนรู้ของบุคคลกับเหตุการณ์ หรือสิ่งที่บุคคลได้เกี่ยวข้องด้วยการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของแต่ละบุคคลอาจจะเป็นที่ยอมรับ หรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นก็ได้

ความสำคัญของการประชาสัมพันธ์

งานประชาสัมพันธ์เป็นงานสื่อสารที่มีความสำคัญ และเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง มีระบบงานที่ซับซ้อนแต่งงาน ประชาสัมพันธ์จะช่วยส่งเสริมลักษณะความเป็นผู้นำขององค์กรและบุคคล ทั้งยังช่วยให้เกิดความเข้าใจ ความร่วมมือทั้งจากพนักงานภายในและจากประชาชนภายนอกด้วย การประชาสัมพันธ์ช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์และสร้างค่านิยมของหน่วยงานได้ดีขึ้น หมายถึง การสร้างความรู้สึกประทับใจที่บุคคลหลาย ๆ กลุ่มมีต่อหน่วยงานนั้น ๆ รวมทั้งลูกจ้าง ลูกค้า ผู้บริโภค ชุมชน พ่อค้าและรัฐบาล โดยการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มชนเหล่านี้ เผยแพร่ชี้แจงข่าวสารให้ประชาชนเห็นคุณค่าความดีให้เกิดความเลื่อมใสและสร้างความผูกพันทางใจ เช่น การที่หน่วยงานประสบความสำเร็จมีกำไรพอควร และแบ่งส่วนของกำไรให้กับพนักงานในรูปของเงินเดือนที่สูงพอควร ตลอดจนมีสวัสดิการต่าง ๆ ให้เหมาะสมตามอัตภาพขณะเดียวกันก็เป็นสมาชิกที่มีความรับผิดชอบต่อชุมชน เป็นเพื่อนบ้านที่ดี มีนโยบายส่งเสริมพนักงานให้มีตำแหน่งและความรับผิดชอบสูง มีการฝึกอบรมและพัฒนาพนักงาน การประชาสัมพันธ์ช่วยป้องกันรักษาชื่อเสียงของหน่วยงาน หมายถึง มีการพัฒนาปรับปรุงตัวเอง รวมทั้งสินค้าและบริการต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการของประชาชนแล้วโอกาสที่ประชาชนจะได้รับความไม่สะดวก เกิดความเข้าใจผิด หรือมองในแง่ร้ายซึ่งจะเป็นผลในการ การประชาสัมพันธ์ช่วยการขายและการตลาด การประชาสัมพันธ์เป็นการปูพื้นค่านิยมทัศนคติที่ดีให้เกิดกับหน่วยงานเมื่อประชาชนมีค่านิยม ความรู้สึกที่ดีแล้วก็มีใจพร้อมที่จะรับฟังข่าวสาร การโฆษณาสินค้า หรือบริการต่างๆ ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความต้องการอยากได้และตัดสินใจซื้อในที่สุดประชาสัมพันธ์ที่มีการตรวจสอบทัศนคติ ความคิดเห็น ค่านิยมของกลุ่มเป้าหมาย ยังช่วยให้ฝ่ายการตลาดวางแผนงาน ตั้งแต่ผลิตสินค้า จัดจำหน่าย โฆษณา ฯลฯ ได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพด้วย

ประเภทของการประชาสัมพันธ์

1. การประชาสัมพันธ์ภายใน (Internal Public Relations) คือ การสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มบุคคลภายในสถาบันเอง อันได้แก่ กลุ่มเจ้าหน้าที่ เสมียน พนักงาน ลูกจ้าง รวมตลอดจนถึงนักการภารโรง คนขับรถภายในองค์กรสถาบันให้เกิดมีความรักใคร่กลมเกลียว สามัคคีกันในหมู่เพื่อนร่วมงาน รวมทั้งด้านการเสริมสร้างขวัญ การประชาสัมพันธ์ภายใน จึงมีความสำคัญมาก การประชาสัมพันธ์ภายนอกองค์กร สถาบันจะดีไปไม่ได้เลยหากการประชาสัมพันธ์ภายในองค์กรสถาบันยังไร้ประสิทธิภาพ เพราะความสัมพันธ์อันดีภายในหน่วยงานจะมีผลสะท้อนไปกับการสร้างความสัมพันธ์ภายนอก

ด้วย และการสร้างความสัมพันธ์อันดีภายในหน่วยงานยังเอื้ออำนวยให้การบริการและการดำเนินงานขององค์การสถาบันเป็นไปด้วยความราบรื่น

2. การประชาสัมพันธ์ภายนอก (External Public Relations) คือ การสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนภายนอก กลุ่มต่าง ๆ การทำการประชาสัมพันธ์ภายนอกต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนที่มีกลุ่มขนาดใหญ่ หรือจำนวนมาก จึงอาจใช้เครื่องมือ สื่อสารต่าง ๆ เข้ามาช่วยเผยแพร่กระจายข่าวสารสู่สาธารณชนด้วย อันได้แก่ สื่อมวลชน (Mass Media) เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นต้น ซึ่งปัจจุบัน องค์การ สถาบันต่าง ๆ ก็นิยมใช้เครื่องมือสื่อสารมวลชนเหล่านี้เข้าช่วยในการประชาสัมพันธ์

สมคิด บางโม (2545) ได้เสนอแนะเครื่องมือที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาไว้ดังนี้

1. คำพูด (Spoken Words) หมายถึง การใช้ถ้อยคำเจรจาปราศรัยกับผู้ปกครองนักเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนบุคคลทั่วไป การใช้คำพูดเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ สถานศึกษา กระทำได้ในเรื่องของการกล่าวต้อนรับแก่ผู้มาติดต่อทุกระดับอย่างประทับใจ มารยาท ในการรับโทรศัพท์ การพูดคุยในลักษณะตัวต่อตัว รวมถึงการพูดในโอกาสต่าง ๆ เช่น การบรรยาย การอบรม การปราศรัย การปาฐกถา การอวยพร เป็นต้น

2. หอกระจายข่าว (Spoken Tower) หมายถึง การพูดทางเครื่องขยายเสียงเพื่อให้ ประชาชนได้ยิน ในบริเวณกว้างออกไป ในเขตรัศมีการให้บริการของสถานศึกษาซึ่งเป็นลักษณะ ของการสื่อสารทางเดียว (One-way Communication) 3. วิทยุกระจายเสียง (Radio) หมายถึง การประชาสัมพันธ์สถานศึกษา โดยการส่ง ข้อความสั้น ๆ ให้แก่สถานีวิทยุกระจายเสียงในเขต ที่ได้ประกาศ ได้แจ้งเตือนการส่งบทความ ให้ทางวิทยุหรืออาจจะให้มีการดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียงของสถานศึกษาเองก็ได้

4. หนังสือพิมพ์ (Newspaper) หมายถึง ลงข่าวของสถานศึกษาทางหนังสือพิมพ์ทั่วไป ที่มีจำหน่าย อยู่ในท้องตลาด เครื่องมือประเภทนี้กระทำได้ในลักษณะของการให้ความสัมพันธ์ ทางหนังสือพิมพ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือบุคลากรอื่นที่ได้รับมอบหมายการแจกข่าว การให้ ข่าว การเชิญนักข่าวหนังสือพิมพ์ มาทำข่าวของสถานศึกษา การแถลงข่าวอย่างเป็นทางการ ตลอดจนการให้ความสะดวกแก่ผู้สื่อข่าว เมื่อบุคคล ดังกล่าวมาขอข้อมูลจากสถานศึกษา เป็นต้น

5. โทรทัศน์ (Television) หมายถึง การประชาสัมพันธ์สถานศึกษาโดยการเผยแพร่ กิจกรรมของ สถานศึกษาด้วยการออกอากาศ ซึ่งแสดงให้เห็นทั้งรูปภาพและเสียงไปพร้อม ๆ กัน เป็นการออกอากาศที่ห้อง ส่งหรืออาจจะเป็นสนามกลางแจ้งก็ได้ หรืออาจจะบันทึกเป็นเทป โทรทัศน์ แล้วนำออกอากาศทางสถานีอีก ครั้ง ตามลำดับของการจัดรายการ ซึ่งอาจเรียกว่า เป็นการถ่ายทอดสดหรือการบันทึกเทปโทรทัศน์ เป็นไปตาม ความเหมาะสม

6. วีดิทัศน์ (V.D. Visual) หมายถึง การจัดทำหรือการบันทึกเทปโดยใช้กล้องวีซีดีที่มีอยู่ โดยทั่วไป ซึ่ง ทางสถานศึกษาสามารถมอบหมายให้ครู เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำหรืออาจจะ มอบหมายให้ฝ่าย ประชาสัมพันธ์สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการบันทึก เก็บภาพกิจกรรม ของสถานศึกษาไว้ เมื่อมีโอกาส อันเหมาะสมจะได้ขอความร่วมมือไปยังสถานีโทรทัศน์ โรงภาพยนตร์ ให้ช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมของ สถานศึกษาตามโอกาสเหมาะสมต่อไป

7. เอกสารสิ่งพิมพ์ (Printed Material) หมายถึง สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น โดยมีความหมายไปในด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ บอกกล่าวเรื่องราวและข้อมูลให้ได้ ทราบโดยทั่วกัน เป็นลักษณะของการสื่อสารทางเดียว (One-way Communication) โดยทั่วไป ได้แก่ จดหมายข่าว แผ่นพับ

โปสเตอร์ วารสาร และหมายความรวมถึงข้อความที่ทางสถานศึกษา ได้เขียนไว้บนกำแพง ซึ่งเป็นรั้วของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า “การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ของโรงเรียนที่มีการ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารจากโรงเรียนสู่หน่วยงานต่างๆ และชุมชนในท้องถิ่น โดยมีการวางแผนและ มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนเป็นสถาบันซึ่งเกิดขึ้นตามความต้องการและความจำเป็นของชุมชน จึงต้องคล้อยตามชุมชน เมื่อชุมชนเปลี่ยนแปลงไปโรงเรียนก็ควรเปลี่ยนแปลงไปด้วยและต้อง ทำหน้าที่เป็นผู้นำ ชุมชน ในฐานะที่มีหน้าที่เตรียม สมาชิกของชุมชนให้เหมาะสมกับสภาพ แห่งความเปลี่ยนแปลงของชุมชนนั้นกล่าวคือเมื่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม ของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป การจัดการศึกษาของโรงเรียนก็ต้องเปลี่ยนแปลงไป ตามที่คาดหวังคือ โรงเรียนต้องจัดการศึกษารองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวโรงเรียนจะสามารถปฏิบัติตาม บทบาทนั้น ได้ก็ต่อเมื่อมีความสัมพันธ์กับ ชุมชนอย่างใกล้ชิด โดยผู้บริหารโรงเรียนต้องสร้างภาพลักษณ์ ของโรงเรียนให้เด่นชัด โดยการสร้างความสัมพันธ์กับ ชุมชนเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้สามารถปรับตัว เข้ากับ สภาพ สภาพแวดล้อมและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและ ความไว้วางใจจากชุมชน ซึ่งจะ ก่อให้เกิดแรงจูงใจให้ชุมชนเห็นคุณค่าของโรงเรียน พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมของ โรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าและสอดคล้องกับความต้องการ ของชุมชน (สนธยา ตุ่นเจริญ, 2545, หน้า 2-3) งาน ด้านความสัมพันธ์กับ ชุมชนมีความสำคัญกับการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยยึดหลักว่า จะต้องให้ผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพและถือว่า ผู้เรียน มีความสำคัญที่สุดดังจะเห็นได้ว่า สถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่มีความสัมพันธ์กัน อย่างใกล้ชิด ที่จะต้องดำ เนินการจัดกระบวนการศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียนโดยเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้คุณธรรม ตลอดจนความสัมพันธ์ของตนเองกับ สังคม ได้แก่ครอบครัว ชุมชน ชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2546)

พินิจดา วีระชาติ (2543: 44) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ภาพอันดีต่อกัน ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้โรงเรียนรู้จักชุมชนดีขึ้นในแง่ที่สามารถค้นหาและใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา ในเวลาเดียวกันก็ให้ชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียนให้ชุมชนรู้สึกว่าโรงเรียน เป็นสมบัติของชุมชน

ดลใจ ตันเจริญ (2557) ได้ศึกษา การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในท้องถิ่นของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดและกลุ่มของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกันมีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่แตกต่างกันข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้า คือ คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรได้รับการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ จะช่วยส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น จนสามารถพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่าง แท้จริง

หลักการสร้างความสัมพันธ์สู่ชุมชนท้องถิ่น

ธีระ รุญเจริญ (2550) หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนเป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน ที่จะต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อความเจริญ ก้าวหน้าและมั่นคงของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคล 2 กลุ่ม ใหญ่ ๆ คือ บุคลากรภายในโรงเรียนและบุคคลในชุมชนรอบ

โรงเรียน ในการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ ผู้บริหารโรงเรียนควรถือว่า โรงเรียนเป็นของประชาชน รัฐจัดโรงเรียนขึ้นเพื่อประโยชน์ของประชาชน

ณัฐพงศ์ แก้วตาปี (อ้างอิงใน เสน่ห์ เหลือจันทร์, 2551) โรงเรียนเป็น สถาบันการศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด โรงเรียนเป็นแหล่งให้ความรู้และ ประสบการณ์ชีวิตแก่เยาวชนและสมาชิกในชุมชน ในการศึกษาหาความรู้ที่นอกจากโรงเรียนได้มี การเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนยังศึกษาหาความรู้ได้จากแหล่งอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณีนิยม ความเชื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสิ่งดังกล่าวเหล่านี้ มีมากมายหลากหลายในชุมชน โรงเรียนจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ เข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน โดยการจัดตั้งในรูปแบบของสมาคมผู้ปกครอง และครู สมาคมศิษย์เก่า คณะกรรมการสถานศึกษา มูลนิธิและชมรมต่าง ๆ

ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์สู่ชุมชนท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540: 29-30) กล่าวว่า วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้สอดคล้อง กับการบริหารโรงเรียนในกับชุมชนให้สอดคล้อง กับการบริหารโรงเรียนในกาความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่นภายใต้ นั้น ประกอบด้วยขอบข่ายงาน 5 ด้าน

การประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเพราะเป็นงานที่จะเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินการของโรงเรียนให้ชุมชนและท้องถิ่นทราบและมีความภูมิใจในผลงานร่วมกัน รวมทั้งเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนท้องถิ่นจะช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงานด้วยความสะดวกราบรื่นยิ่งขึ้น**การให้บริการชุมชน** การบริการที่โรงเรียนให้กับชุมชนตามความสามารถที่โรงเรียนจะดำเนินการได้แก่ การให้บริการด้านข่าวสารข้อมูล วิชาการ อาชีพ การให้คำแนะนำ คำปรึกษาหารือการให้บริการอาคารสถานที่หรือวัสดุครุภัณฑ์การให้บริการด้านสวัสดิการ เพื่อการแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เช่น ที่พักผ่อนหย่อนใจสนามกีฬา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร้านตัดผม ตูยาประจำหมู่บ้าน น้ำสะอาด**การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน** การร่วมกิจกรรมของชุมชนโดยเฉพาะในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของชุมชนเท่าที่โรงเรียนมีความสามารถ และอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้ กิจกรรมในข่ายงานที่โรงเรียนควรปฏิบัติมีหลายอย่าง คือ การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประเพณีท้องถิ่น เช่น กิจกรรมทางศาสนา เข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น หรือกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

การเปิดโอกาสเชิญชวนให้บุคคลในชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น การเชิญประชาชนมาร่วมในกิจกรรม งานวันแม่ หรือวันสำคัญอื่นๆของโรงเรียน การเชิญบุคคลในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถมา เป็นวิทยากรในโรงเรียนและให้บุคคลในชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาโรงเรียน โดยการช่วยเหลือด้านแรงงานหรือวัสดุ อุปกรณ์

การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

การดำเนินงานหรือกิจกรรมของโรงเรียนที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์อันดี เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดงานประจำปีการจัดงานวันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันไหว้ครู วันพ่อ วันแม่ เป็นต้น การสร้างความสัมพันธ์ทางอ้อมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทำได้โดยการปรับปรุงบุคลากร และการปรับปรุงอาคารสถานที่ เพราะการปรับปรุงดังกล่าวเป็นสัญลักษณ์ของการพัฒนาอย่างหนึ่งที่จะสร้างความ

ศรัทธา แก่ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปได้เป็นอย่างดี และการพบเห็นสิ่งที่ดี ๆ ของโรงเรียนช่วยให้โรงเรียนมีภาพลักษณ์ที่ดีและช่วยให้ชุมชนเกิดเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน น ำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนได้

สรุปได้ว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน จะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารการศึกษาให้ทันสมัย กับการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเป็นที่ยอมรับในชุมชนและมีความเป็น ประชาธิปไตย มีแนวทางในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้งในด้าน การประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการชุมชน ด้าน การสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนของ นักเรียนเป็นสำคัญ ด้าน การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น และด้านการ ขอรับ การสนับสนุนจากชมรม สมาคม มูลนิธิฯ และหน่วยงานภายนอก เพื่อให้โรงเรียนและชุมชนมี ความ เข้าใจอันดีต่อกัน ปราศจากอคติ ซึ่งจะสามารถช่วยสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาคุณภาพ นักเรียนและ ประชาชนในชุมชนได้เป็นอย่างดีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นความจำเป็นและเป็น ประโยชน์ต่อ ทั้งฝ่ายโรงเรียนและฝ่ายชุมชน โดยฝ่ายโรงเรียนควรถือเป็นหน้าที่หลักประการหนึ่ง และควรเป็น ฝ่ายรุกเข้าหา ชุมชนมากกว่าการเป็นฝ่ายตั้งรับ สำหรับกระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน ผู้รับผิดชอบ สามารถปรับประยุกต์ได้ตามความเหมาะสม เช่นอาจใช้กระบวนการพัฒนาคุณภาพ PDCA เป็นกรอบในการ ดำเนินการก็ได้ และสำหรับแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมี แนวทางดำเนินการได้ 2 แนวทางหลัก คือ 1) การสร้างความสัมพันธ์โดยตรง ซึ่งมีวิธีดำเนินการ 2 ลักษณะ คือ การน ำโรงเรียนออกสู่ ชุมชน และการน ำชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียน และ 2) การสร้างความสัมพันธ์โดย ทางอ้อม เป็นการดำเนินการผ่าน การปรับปรุงพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน และ การปรับปรุงพัฒนาสถานที่ให้ เหมาะสม สวยงามเป็นที่ประทับใจ ต่อผู้เข้ามาเยี่ยมเยือน เป็นต้น โดยผู้เขียนหวังว่าการดำเนินการตาม แนวทางนี้จะช่วยให้โรงเรียนกับชุมชนมี ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตของคนใน ชุมชนได้ดียิ่งขึ้นต่อไป

รายการอ้างอิง

- ดลใจ ต้นเจริญ. (2557). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน มัธยมศึกษาใน จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550) . ความเป็นมืออาชีพในการจัดการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ชั่วฟ้าวันก
- สมคิด บางโม. (2546). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมรักษ์ เย็นแจ่ม. (2550). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ ดอยหลวง อำเภอลำปาง จังหวัดเชียงราย. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐประศาสน ศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546).แผนหลักโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียน ในกรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.